

پس از چهار دهه؛

تغییر رویکرد دولت جدید نسبت به نظام جامع تامین اجتماعی

تامین اجتماعی نظامی برای تضمین درآمد و حفظ سلامت اقشار مختلف به خصوص قشر حقوق بگیر جامعه است، اما این مهم به خصوص پس از پیروزی انقلاب اسلامی که تحقق عدالت اجتماعی و اقتصادی را هدف قرار می داد، تا چه میزان محقق شده است و ضعف و کاستی های آن چیست؟

به گزارش خبرنگاران گروه جامعه گزارش خبر، حق بهره برداری از امکانات اصلی زندگی اعم از تغذیه سالم و درمان، حق برخورداری از تحصیل، تامین نیازهای ضروری زندگی و کاهش نابرابری از مهمترین اهداف شکل گیری نظام های تامین اجتماعی است و در این میان تامین اجتماعی به عنوان یک سازمان چند وجهی در حوزه های بیمه ای، درمانی و حتی سرمایه گذاری نقش مهمی در تحقق این امور بر عهده دارد.

ارتقاء شان و کرامت انسانی، بازتوزیع درآمد و پرداخت های بین النسل، افزایش امید به زندگی و امنیت اقتصادی از مهمترین دستاوردهای یک نظام تامین اجتماعی پویا به شمار می رود، اما آیا نظام تامین اجتماعی در ایران و به خصوص پس از پیروزی انقلاب اسلامی به این اهداف دست یافته است؟

نگاهی به روند پرداخت حق بیمه های تامین اجتماعی کشور نشان می دهد که منابع صندوق تامین اجتماعی از محل حق بیمه کارگران به میزان ۷ درصد، کار فرما ۲۰ درصد و دولت به میزان ۳ درصد تامین می شود، اما بر اساس اطلاعات موجود دولت طی ۴۰ سال گذشته سهم خود را به صندوق های تامین اجتماعی نپرداخته و بدهی بالغ بر ۳۵۰ هزار میلیارد تومان را به سازمان تامین اجتماعی رقم زده است. بدهی که به گفته کارشناسان با سود مرکب آن رقمی بالغ بر یک تریلیون و ۴۰۰ هزار میلیارد تومان زیان را برای نظام تامین اجتماعی کشور به ثبت رسانده است.

بر کسی پوشیده نیست که اغلب صندوق های بازنشستگی هم اکنون در وضعیت بحرانی به سر می برند، اما این وضعیت برای سازمان تامین اجتماعی کشور حادثراست، چرا که این صندوق بیش از ۴۲ میلیون نفر را در کشور تحت پوشش خود دارد و عدم ایفای تعهدات آن نسبت به بیمه شدگان و مستمری بگیران، در چند سال آینده بحران اجتماعی وسیعی را در پی خواهد داشت.

متأسفانه اغلب بیمه شدگان تامین اجتماعی از پوشش های بیمه ای خود راضی نیستند و معتقدند در قبال حق بیمه پرداختی خدمات قابل قبولی را دریافت نمی کنند.

به رغم تعدد مراکز درمانی متعلق به این نهاد، بیمه شدگان تامین اجتماعی ناگزیرند برای دریافت خدمات تخصصی درمانی از سراسر کشور راهی تهران شده و در صف های طولانی بیمارستان های نظیر میلاد به انتظار بنشینند. بیمارستانی که با اوج گیری کرونا در روزهای اخیر با مشکلات جدی برای ارائه خدمات به مشمولان بیمه تامین اجتماعی روبه روست.

این درحالی است که نظام تحول سلامت نیز به دلیل فقدان منابع مالی و قانونی مورد نیاز به بن بست عدم ایفای تعهدات در برابر مراکز طرف قرار داد تامین اجتماعی رسیده و در نطفه عقیم ماند.

رشد بدهی های دولت به صندوق های بازنشستگی و به خصوص تامین اجتماعی وضعیت معیشتی و زیستی بازنشستگان و مستمری بگیران را هر روز سخت از قبل کرده و در حالی که بهای اغلب کالاها و خدمات رشد ۱۰۰ درصدی داشته اند، افزایش ۲۶ درصدی حقوق، سفره های عیالوار بازنشستگان را هر روز کوچک و کوچک تر کرده است.

عدم پایبندی دولت ها به ایفای تعهداتشان از سطح ارائه خدمات به مشمولان بیمه تامین اجتماعی اعم از متقاضیان حوزه درمان و همچنین مستمری بگیران هر روز بیش از پیش کاسته است و این نگرانی که در زمان بازنشستگی وضعیت معاش و نیازهای درمانی ویژه این ایامشان چگونه خواهد بود، دغدغه های جدی را به وجود آورده است.

حال با توجه به تلاش "دولت مردمی" ایران قوی چگونه از ابزار تامین اجتماعی برای کاهش نابرابری و همچنین تحقق شعارها و اهداف واصل انقلاب اسلامی بهره خواهد برد؟

برنامه های اجرایی تیم مدیریت سازمان تامین اجتماعی برای بهبود معیشت اقشار مختلف جامعه که در سالهای اخیر روزهای سختی را تجربه کرده و از سوی دیگر در مهمترین برنامه های رئیس جمهور منتخب کشور بهبود این وضعیت بیان نمودند، باید دید تحول اجتماعی در ساختار کارگران و مستمری بگیران تحت پوشش سازمان تامین اجتماعی در چرخه خدمات بیمه ای، اجتماعی و سلامت چه خواهد بود؟ چگونه از ابزار تامین اجتماعی برای کاهش نابرابری و همچنین تحقق شعارها و اهداف واصل انقلاب اسلامی بهره خواهد برد؟

دولت سیزدهم برای بازپرداخت بدهی های انباشته به سازمان تامین اجتماعی چه برنامه ای را ارائه خواهد کرد و چگونه از ده ها و صدها دغدغه خیل عظیم ایرانیان تحت پوشش نظام تامین اجتماعی خواهد کاست؟

بخشی از این پاسخ در رویکرد دولت جدید در به کارگیر گروه مدیریتی کارا، با تجربه، مطلع و دلسوز در سیستم مدیریت سازمان تامین اجتماعی بی شک محقق خواهد شد و بخش دیگر نیز با حمایت تمام قد هیات دولت در تغییر نگاه تمامی دستگاههای ذیربط در انجام تعهدات خود به سازمان تامین اجتماعی و جلوگیری از هرگونه حواشی و فشارهای سیاسی تکمیل خواهد شد.

اکبر حیدریان محتمل ترین گزینه تصدی مسئولیت ریاست سازمان تامین اجتماعی، سعی دارد با توجه به سوابق مدیریتی در ساختارهای وزارت دفاع، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، جامعه اسلامی کارگران استان تهران، فرمانده قرارگاه جهادی و خانه ایثارگران استان تهران، سازمان تامین اجتماعی را به برنامه های افق ۲۰ ساله اش در ۱۴۰۴ برساند.